

แบบสำรวจ ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

นิยามศัพท์

1. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง สถานที่ บุคคล ที่เป็นองค์ความรู้อันเกิดจากการสั่งสมความรู้ เป็นรากฐานความรู้ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์และความรอบรู้ รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดมาจาก บรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นวิถีชีวิต มรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น รวมถึง องค์ความรู้ที่ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม และวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมของผู้คนแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็น แหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ครู และประชาชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในบริบทท้องถิ่นและสามารถบูรณาการ เข้ากับการเรียนรู้ของผู้คนที่ทันสมัยได้อย่างเหมาะสม
2. ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก (2) ด้านการจัดการเรียนรู้ (3) ด้านผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น (4) ด้านการมีส่วนร่วม (5) ด้านการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ (6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ หรือผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน จากการสั่งสมประสบการณ์ของตนเองจนมีความเชี่ยวชาญ และสามารถถ่ายทอดความรู้และเป็นที่ยอมรับ ของสังคม และชุมชน เช่น ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม หัตถกรรม ศิลปกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม แพทย์แผนไทย หมอชาวบ้าน หมอดินอาสา ช่างสิบหมู่

คำชี้แจง

1. แบบสำรวจนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาภาพรวมความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชน และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีมาตรฐาน ต่อไป
2. แบบสำรวจนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน แบ่งออกเป็น ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
3. ผู้บริหารสถานศึกษา เลือกใส่เครื่องหมายถูก ☒ ที่ตรงกับข้อเท็จจริง เพื่อประโยชน์ในการจัดทำ มาตรฐานและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป และกรอกข้อมูลในช่องว่างที่เว้นไว้ให้สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. สกร. ระดับอำเภอ/เขต.....
2. สำนักงาน สกร. ประจำจังหวัด/กรุงเทพมหานคร.....
3. พื้นที่ในเขตภาค
☐ ภาคเหนือ ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
☐ ภาคตะวันออก ☐ ภาคกลาง ☐ ภาคใต้
4. เพศ
☐ ชาย ☐ หญิง

5. อายุ

- ☐ อายุ 26 - 35 ปี ☐ อายุ 36 - 45 ปี
☐ อายุ 46 - 55 ปี ☐ อายุ 56 - 60 ปี

6. ระดับการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรี ☐ ประกาศนียบัตรบัณฑิต
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

7. ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (เกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

- ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 6 - 10 ปี ☐ 11 - 15 ปี ☐ 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 : ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

1. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถเข้าถึงการจัดการเรียนรู้

- ☐ มีหลายแห่งและสามารถเข้าถึงได้ง่าย
☐ มีแต่ยังขาดการพัฒนา ด้าน (ระบุ)
☐ ไม่มี

2. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุในการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ ฯลฯ

- ☐ มีครบถ้วน สะดวกและพร้อมใช้งาน
☐ มีแต่ต้องปรับปรุง (ระบุ)
☐ ไม่มี

3. การเดินทางไปยังแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ เดินทางสะดวกและปลอดภัย
☐ เดินทางได้แต่มีข้อจำกัด (ระบุ)
☐ เดินทางลำบาก

4. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีพื้นที่ในการเรียนรู้/พื้นที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

- ☐ มีและใช้งานได้
☐ มีแต่ต้องการการพัฒนา (ระบุ)
☐ ไม่มี

ด้านการจัดการเรียนรู้

5. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน

- ☐ มีและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
☐ มีแต่ยังต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ พัฒนาเรื่องอะไร/อย่างไร (ระบุ)
☐ ไม่มี

6. องค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการกับหลักสูตรของสถานศึกษา

- ☐ ครอบคลุมทุกสาระวิชา
- ☐ ครอบคลุมบางสาระวิชา (ระบุ)
- ☐ ไม่สามารถบูรณาการได้

7. มีการจัดการสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ (1) สื่อต่าง ๆ ทั้งสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อของจริง สื่อที่เป็นวัสดุ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จาริด ประเพณี วิถีชุมชน วิถีชาวบ้าน ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน (2) อุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ เช่น เครื่องแปรรูปผลไม้ เครื่องแปรรูปอาหารสัตว์ แผงโซลาร์เซลล์ หม้ออบไอน้ำมัน กี่ทอดผ้า โดยสื่อและอุปกรณ์ได้รับการจัดทำทะเบียนสื่อและอุปกรณ์ มีการจัดกลุ่ม/ประเภท มีการจัดเรียงตามลำดับอย่างเป็นระเบียบ รวมถึงฐานหรือจุดการเรียนรู้มีสื่อและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องพร้อมใช้งาน

- ☐ มีและสามารถเข้าถึงได้ง่าย
- ☐ มีแต่ขาดการจัดการอย่างเป็นระบบ
- ☐ ไม่มี

8. การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ

ดังนี้ (1) สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line, YouTube, TikTok, Instagram, website ฯลฯ

(2) สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์

- ☐ มีและสามารถเข้าถึงได้สะดวก
- ☐ มีแต่ยังขาดความต่อเนื่อง
- ☐ ไม่มี

9. รูปแบบ/วิธี และกระบวนการ ในการจัดการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความหลากหลาย เช่น การบรรยาย การสาธิต การปฏิบัติจริง ฐานการเรียนรู้ การชมวิดีโอ การชมนิทรรศการ การศึกษาดูงาน ออนไลน์ ฯลฯ

- ☐ มีและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ☐ มีแต่ยังต้องปรับปรุง (ระบุ)
- ☐ ไม่มี

ด้านผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น

10. ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถ ในการเป็นวิทยากรให้แก่สถานศึกษา

- ☐ มีหลายคนและพร้อมให้ความร่วมมือ มีความรู้ ความสามารถ ด้าน (ระบุ)
- ☐ มีแต่ยังต้องการการพัฒนา
- ☐ ไม่มี

11. ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถใช้สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้

- ☐ มีหลายคนและพร้อมให้ความร่วมมือ
- ☐ มีแต่ยังต้องการการพัฒนา (ระบุ)
- ☐ ไม่มี

12. ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสามารถใช้เทคนิคในการจัดการเรียนรู้ เช่น การสื่อสาร การจัดกระบวนการ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การใช้สื่อประกอบ การยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม การควบคุมโทนเสียง การสบตาผู้ฟัง การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

- ☐ มีหลายคนและพร้อมให้ความร่วมมือ
- ☐ มีแต่ยังต้องการการพัฒนา (ระบุ)
- ☐ ไม่มี

ด้านการมีส่วนร่วม

13. ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ☐ มีความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง
 - ☐ มีแต่ยังไม่สม่ำเสมอ
 - ☐ ไม่มี
14. บุคลากรในสถานศึกษาที่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ☐ มีและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ☐ มีแต่ยังต้องการการพัฒนาทักษะหรือเทคนิค (ระบุ)
 - ☐ ไม่มี
15. การจัดอบรมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ☐ มีอย่างต่อเนื่อง เรื่อง/ด้าน (ระบุ)
 - ☐ มีแต่ยังต้องพัฒนา เรื่อง/ด้าน (ระบุ)
 - ☐ ไม่มี
16. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย ในด้านเงิน ทรัพย์สิน สื่อและเทคโนโลยี การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การสร้างและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรอื่น
- ☐ มี (ระบุ)
 - ☐ ไม่มี

ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

17. สถานศึกษามีนโยบายหรือแผนงานที่ชัดเจนในการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ☐ มีและดำเนินการอย่างเป็นระบบ
 - ☐ มีแต่ยังขาดการปฏิบัติจริง
 - ☐ ไม่มี
18. งบประมาณสนับสนุนสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ☐ มีเพียงพอและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - ☐ มีแต่ยังไม่เพียงพอ
 - ☐ ไม่มี
19. การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมโยงกับหลักสูตร การใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นที่เรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล แลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็น และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รวมถึงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกัน
- ☐ มีการบูรณาการอย่างเป็นระบบและครบถ้วน
 - ☐ มีแต่ยังต้องพัฒนา (ระบุ)
 - ☐ ไม่มี
20. การประเมินผลและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ☐ มีการประเมินและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ
 - ☐ มีแต่ยังไม่ต่อเนื่อง
 - ☐ ไม่มี

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

21. สถานศึกษามีแผนงาน/โครงการ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
- ☐ มี ☐ ไม่มี
22. สถานศึกษามีการดำเนินการถอดองค์ความรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ☐ มีแผนการดำเนินงานและดำเนินการถอดองค์ความรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ☐ มีแผนการดำเนินงาน แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ
- ☐ ไม่มี
23. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านเงิน ทรัพย์สิน สื่อและเทคโนโลยี- การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การสร้างและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรอื่น อย่างต่อเนื่อง
- ☐ มี (ระบุ)
- ☐ ไม่มี
24. สถานศึกษามีการยกย่อง ชมเชย หรือมีการมอบโล่รางวัล เกียรติบัตร และวุฒิบัตร ให้แก่แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ☐ มี (ระบุ)
- ☐ ไม่มี

ตอนที่ 3 : ข้อเสนอแนะ

1. ท่านคิดว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุดในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษา
-
-
-
2. ท่านคิดว่าการดำเนินการถอดองค์ความรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญ จำเป็นอย่างไร
-
-
-
3. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และภาคีเครือข่าย ในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างไร
-
-
-
4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษา
-
-
-

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง